

I

Frumoaselor săpturi le vrem văstare,
iar frumuseții-un spor de dăinuire
și-n acest chip, plăpând urmaș transpare
purtându-i umbra florii-n veștejire.
Dar tu ce-n ochii tăi îți afli rug
hrănidu-l cu-a ta flacără, din greu,
duci foame unde-a fost cândva belșug,
însuți vrăjmaș al dulcelui tău eu.
Tu, care ești podoaba blândă-a firii
și-al primăverii crainic de nădejde,
ti-ngropi în muguri florile iubirii
și ești calicul care risipește.

Ai milă: ce-i al lumii nu prăda
cu gura gropii și cu gura ta...

///

From fairest creatures we desire increase,
That thereby beauty's rose might never die,
But as the riper should by time decease,
His tender heir might bear his memory;
But thou, contracted to thine own bright eyes,
Feed'st thy light's flame with self-substantial fuel,
Making a famine where abundance lies,
Thyself thy foe, to thy sweet self too cruel.
Thou that art now the world's fresh ornament
And only herald to the gaudy spring
Within thine own bud buriest thy content,
And, tender churl, mak'st waste in niggarding.

Pity the world, or else this glutton be:
To eat the world's due, by the grave and thee.

De patruzeci de ierni când să te-apropii
și sănțuri s-or săpa în fruțtea-ți blândă,
semetul strai ce azi ne umple ochii
va fi o buruiană tremurândă...

„Unde și-e harul, dacă îți vor spune,
unde-i comoara zilelor de vlagă?”
să nu răspunzi că-n ochi. Deșertăciune
va fi cuvântul tău și-or să-nțeleagă,
slăvindu-ți frumusețea, doar în clipa
când vei rosti: „Copilul meu se cade
s-adune și prisosul și risipa,
urcând, el va ierta pe-acel ce scade...“

A ceasta să te înnoiești, se cheamă
cu sânge cald, când moartea-ți cere vamă...

Privindu-te-n oglindă spune-i celui
ce te repetă, că e timpu-acuma
alt chip s-aducă-n lume, de nu, jelui
norocul dus și-i lași săracă muma.
Unde-i frumoasa stea neprihănita
ce nu s-ar vrea de plugul tău arată?
Și cine în mormânt stă să se-nchidă,
stagnând-o, a viitorimii gloată?
Oglinda mamei ești și ea, prin tine
Aprilul strălucirii-ar vrea să-ntoarcă
iar tu, al vîrstei geam vreai să-nlumine
în ciuda toamnei, tinerețea parcă...

De nu-ți sădești tiparul, în tăcere
mori, și icoana ta cu tine pier...

///

When forty winters shall besiege thy brow
And dig deep trenches in thy beauty's field,
Thy youth's proud livery, so gazed on now,
Will be a tattered weed, of small worth held.
Then being asked where all thy beauty lies,
Where all the treasure of thy lusty days,
To say within thine own deep-sunken eyes
Were an all-eating shame and thriftless praise.
How much more praise deserved thy beauty's use
If thou couldst answer "This fair child of mine
Shall sum my count, and make my old excuse",
Proving his beauty by succession thine.

This were to be new made when thou art old,
And see thy blood warm when thou feel'st it cold.

Look in thy glass, and tell the face thou viewest
Now is the time that face should form another,
Whose fresh repair if now thou not renewest
Thou dost beguile the world, unbless some mother.
For where is she so fair whose unearied womb
Disdains the tillage of thy husbandry?
Or who is he so fond will be the tomb
Of his self-love to stop posterity?
Thou art thy mother's glass, and she in thee
Calls back the lovely April of her prime;
So thou through windows of thine age shalt see,
Despite of wrinkles, this thy golden time.

But if thou live remembered not to be,
Die single, and thine image dies with thee.

De ce cu dulce risipire cheltui
doar pentru tine-a frumuseții rază?
Nu face daruri Firea; din buchetu-i,
ea împrumută celor ce-o urmează.
Atunci, zgârcit frumos, de ce-mi insultă
privirea-ți blândă bunele-mi strădanii?
O, cămătare păgubos, prea multă
avere-aduni când prea puțini ți-s anii!
Făcând negoț numai cu tine însuți
îți vei trăda, lăuntric-dulce eul,
iar moartea când va fi s-auză plânsu-ți
ce vei lăsa în urmă? Gândul, greul,

Că, nemuncită, frumusețea moare
fără să-ți fi ajuns moștenitoare.

Acele ore care cu nesații
au făurit privirea-ți nepereche
vor fi tiranii propriei creații
și-o vor sluți ca pe o mască veche.
Că timpul mișcător târăște vara
Și în hidroasa iarnă va s-o-ndrume,
seve-nfrânează cu, de gheăță, gheara
și-i frumusețea ninsă, gol e-n lume.
Din distilarea verii ne rămâne,
fluid captiv între pereți de sticlă,
al frumuseții duh, ajuns fărâme
și-apoi și el prelins în marea frică.

Dar florile ce iernii-i înfrâng casna
Doar chipu-și pierd. Rămâne-le mireasma...

Unthrifty loveliness, why dost thou spend
Upon thyself thy beauty's legacy?
Nature's bequest gives nothing, but doth lend,
And being frank, she lends to those are free.
Then, beauteous niggard, why dost thou abuse
The bounteous largess given thee to give?
Profitless usurer, why dost thou use
So great a sum of sums yet canst not live?
For having traffic with thyself alone,
Thou of thyself thy sweet self dost deceive.
Then how when nature calls thee to be gone:
What acceptable audit canst thou leave?

Thy unused beauty must be tombed with thee,
Which used, lives th'executor to be.

Those hours that with gentle work did frame
The lovely gaze where every eye doth dwell
Will play the tyrants to the very same,
And that unfair which fairly doth excel;
For never-resting time leads summer on
To hideous winter, and confounds him there,
Sap checked with frost, and lusty leaves quite gone,
Beauty o'er-snowed, and bareness everywhere.
Then were not summer's distillation left
A liquid prisoner pent in walls of glass,
Beauty's effect with beauty were bereft,
Nor it nor no remembrance what it was.

But flowers distilled, though they with winter meet,
Lose but their show, their substance still lives sweet.

A iernii mână n-o lăsa să strice,
nedistilat, al verii tale'chip
pân'să te-ajungă gheara neferică,
ți-adună dulcele-aromat în șip
că-i bucuros cel care se întrece
să-ntoarcă, platnic, tot ce-a dobândit,
astfel din eul tău s-or naște zece.

Fii cel ce crește pururi înzecit,
mai fericit de zece ori și poate
zece de-ai tăi refac de zece ori
făptura ta și-așa, cu moartea-n spate
în urmă lași mereu moștenitorii.

Nu fi nebun să i te dărui iernii
lăsându-i, să te moștenească, viermii.

///

Then let not winter's ragged hand deface
In the thy summer ere thou be distilled.
Make sweet some vial, treasure thou some place
With beauty's treasure ere it be self-killed.
That use is not forbidden usury
Which happies those that pay the willing loan:
That's for thyself to breed another thee,
Or ten times happier, be it ten for one;
Ten times thyself were happier than thou art,
If ten of thine ten times refigured thee.
Then what could death do if thou shouldst depart,
Leaving thee living in posterity?

Be not self-willed, for thou art much too fair
To be death's conquest and make worms thine heir.

Iată: când soarele, izvor de grații
capu-arzător și-nalță, tot ce-i viață
nouă ivire-i laudă în spații
slujindu-i tainic, linistea măreată.
Urcat peste cerești coline, pare
tot Tânăr într-a bărbăției cruce
și-l însoțesc în drumul său spre zare
priviri ce vor muri iar el strâlucă
și-ajuns în crug de zi, când ziua zboară
caru-ostenit și-l poartă, abătut,
iar ochii-n care s-a răsfrânt coboară
și-l uită, rătăcind pe-un drum pierdut.

Astfel și tu, când s-a lăsa târziul,
mori neprivit de nu-ți urmează fiul.

///

Lo, in the orient when the gracious light
Lifts up his burning head, each under eye
Doth homage to his new-appearing sight,
Serving with looks his sacred majesty,
And having climbed the steep-up heavenly hill,
Resembling strong youth in his middle age,
Yet mortal looks adore his beauty still,
Attending on his golden pilgrimage.
But when from highmost pitch, with weary car,
Like feeble age he reeleth from the day,
The eyes, 'fore duteous, now converted are
From his low tract, and look another way.
So thou, thyself outgoing in thy noon,
Unlooked on diest unless thou get a son.

De ce-asculti muzicile cu mâhnire?
 (Nu bat război plăcerile-ntre ele).
 De ce iubești ce ți-i străin de fire
 sau ți-s mai drage, patimile grele?
 Și armonii ce-ți par supărătoare,
 nuntite într-adins sunt numai semnul
 ce blând te ceartă-n clipe solitare
 că nu încerci să le deprinzi desemnul.
 O strună-soț și-o strună-soată, iată
 cum se-nțeleg și fără grai și-s parcă
 bărbat, copil ori mamă îngrijată
 și-un singur cântec să înalte-ncearcă:
Vorbe-ntreite încercând s-anime:
 „Ești singur? De ești singur nu ești nime'...”

///

Music to hear, why hear'st thou music sadly?
 Sweets with sweets war not, joy delights in joy.
 Why lov'st thou that which thou receiv'st not gladly,
 Or else receiv'st with pleasure thine annoy?
 If the true concord of well-tuned sounds
 By unions married do offend thine ear,
 They do but sweetly chide thee, who confounds
 In singleness the parts that thou shouldst bear.
 Mark how one string, sweet husband to another,
 Strikes each in each by mutual ordering,
 Resembling sire and child and happy mother,
 Who all in one, one pleasing note do sing;
Whose speechless song, being many, seeming one,
 Sings this to thee: “Thou single wilt prove
 none”.

Ți-e teamă ochi de văduvă să lași
 tu, cel care-n singurătate plângé?
 O, de-ai să mori cumva fără urmași
 ca o muiere, lumea te va plângé;
 ea văduvită fi-va lăcrimând
 că n-ai lăsat tipar în umbra zilei
 și nu poate, ca văduvă de rând
 să-și afle soțu-n ochii, ai copilei.
 Vezi, tot ce-n viață irosiri ne par,
 cu chip schimbăt în lume-și află zborul,
 ascuns se stinge-al frumuseții har
 și îl destramă chiar tăinuitorul.
Nu-i dragoste în inima ce-ncearcă
 săgețile spre sine să le-ntoarcă.

///

Is it for fear to wet a widow's eye
 That thou consum'st thyself in single life?
 Ah, if thou issueless shalt hap to die,
 The world will wail thee like a makeless wife.
 The world will be thy widow, and still weep
 That thou no form of thee hast left behind,
 When every private widow well may keep
 By children's eyes her husband's shape in mind.
 Look what an unthrift in the world doth spend
 Shifts but his place, for still the world enjoys it;
 But beauty's waste hath in the world an end,
 And kept unused, the user so destroys it.
No love toward others in that bosom sits
 That on himself such murd'rous shame
 commits.

De dragoste rușine-i să n-a-asculti
o, tu ce-i ești nesăbuinței filiu,
știi, dacă vreai, poți fi iubitor de mulți,
dar și că nimeni nu și-e drăg, mai știi.
Muncit de ură inima-ți încarcări
cu patimă-potrivă-ți și ai văvrea
al casei bun acoperiș să-l spargi
în loc să-ți zidărești conac în ea.
Gândul tău schimbă ca și ei eu să-l schimb,
urii preferă-i al iubirii har, r,
fii precum ești, iluminat de de nimbi,
baremi de tine-ndură-te măcar...

Alt eu să-ți faci, iubindu-mă pe mine
și frumuseți te-or lococui, depline.

///

For shame deny that thou bear'st love to any,
Who for thyself art so unprovided.
Grant, if thou wilt, thou art beloved of many,
But that thou none lov'st is most evident;
For thou art so possessed w/with murd'rous hate
That 'gainst thyself thou stick'st not to conspire,
Seeking that beauteous rocoof to ruinate,
Which to repair should bese thy chief desire.
O, change thy thought, th~~t~~hat I may change my mind!
Shall hate be fairer lodged d than gentle love?
Be as thy presence is, gracious and kind,
Or to thyself at least kind-ll-hearted prove.
Make thee another seseif for love of me,
That beauty still manay live in thine or thee.

Te-nalți cu cât te-a cucerit declinul
într-unul din ai tăi, de tine rupt
și Tânărului sănge-i tăinui plinul
spre a-l purta, de tinerețe supt.
Gând întelept: lumină și sporire,
fără de tine nebunie-i tot,
de toți te-ar crede, lumea-n năruire
în ani șaizeci s-ar cheltui, socot.
Dispară cei cu suflete de ceată
pociți și răi, soi sterp și fără har,
dar tu, cu dar îmbelșugat, învăță
că-i vremea darul să rodească dar!

Pecete-a firii, tipărește-ți semnul,
tiparul nu-l zdrobi: iată-mi îndemnul!

///

As fast as thou shalt wane, so fast thou grow'st
In one of thine from that which thou departest,
And that fresh blood which youngly thou bestow'st
Thou mayst call thine when thou from youth convertest.
Herein lives wisdom, beauty, and increase;
Without this, folly, age, and cold decay.
If all were minded so, the times should cease,
And threescore year would make the world away.
Let those whom nature hath not made for store,
Harsh, featureless, and rude, barrenly perish.
Look whom she best endowed she gave the more,
Which bounteous gift thou shouldst in bountiful cherish.
She carved thee for her seal, and meant thereby
Thou shouldst print more, not let that copy die.

Când văd cum timpul curge pe cadrane
și ziua se afundă-n noaptea crudă
când văd pălirea florii diafane
și viața albă-n negrul păr crescută;
când arborii sunt sterpi, cu foi bătrâne,
ei, baldachin al turmelor în vară
și verdele-nchingat în snopi rămâne
pe năsalie dus de roți de cară;
atunci la frumusețea ta-mi duc gândul,
tu, care-o porți prin vânt și irosire
dulceți și farmec — timpul li-i mormântul —
alte minuni vin lumile să mire.

18

Sonete
Sonnets

Nu-i pavăză când timpu-și sună coasa,
doar dacă puii-ți luminează casa...

///

When I do count the clock that tells the time,
And see the brave day sunk in hideous night;
When I behold the violet past prime,
And sable curls ensilvered o'er with white;
When lofty trees I see barren of leaves,
Which erst from heat did canopy the herd,
And summer's green all girded up in sheaves
Borne on the bier with white and bristly beard:
Then of thy beauty do I question make
That thou among the wastes of time must go,
Since sweets and beauties do themselves forsake,
And die as fast as they see others grow;

And nothing 'gainst time's scythe can make defence
Save breed to brave him when he takes thee
hence.

De-ai fi al tău, iubite! tu, ce ești
tot mai puțin al vietii și e timpul
acest sfârșit de-acum să-l pregătești
rodind din tine-alt chip să-ți fie schimbul.
Atunci, fără de margini frumuseți
robite ţie, n-ar fi măginite
când iarăși sub lumini ai să-ți răsfeți
într-un trup nou, icoanele-amurgite.
Dar cine și-ar lăsa, părăginit,
conacul ce-ar putea cu bărbătie
să-l 'nalte-n calea vântului stârnit
ca morții împotrivă să ii fie?

Risipa! Ai avut părinte-odata;
lasă-ți un fiu, la rândul tău fii tată!

///

O that you were yourself! But, love, you are
No longer yours than you yourself here live.
Against this coming end you should prepare,
And your sweet semblance to some other give.
So should that beauty which you hold in lease
Find no determination; then you were
Yourself again after your self's decease,
When your sweet issue your sweet form should bear.
Who lets so fair a house fall to decay,
Which husbandry in honour might uphold
Against the stormy gusts of winter's day,
And barren rage of death's eternal cold?

O' none but unthrifths, dear my love, you
know
You had a father; let your son say so.

19

Sonete
Sonnets

Eu nu culeg din stele-nțelepciune
și totuși sunt un fel de astrolog,
dar nu prezic nici rele și nici bune
principere de Chronos nu-mi arog.
Nu tâlcui soarta-n clipa care trece,
n-arăt cu degetul de-s ploi ori vânt,
nu știu nici regilor cum le mai merge
deși cunosc al astrelor cuvânt.
Din ochii tăi știința-mi trag, înaltă,
ca-n stele fixe-n ei citesc minuni:
„Frumos și Adevăr vor fi de-olaltă
dacă-ai să uiți doar tie să-ți aduni!”

Si-i zic, când ziua morții o să-ți vie
Frumos și Adevăr, n-or să mai fie...

///

Not from the stars do I my judgement pluck,
And yet methinks I have astronomy;
But not do tell of good or evil luck,
Of plagues, of dearths, or seasons' quality.
Nor can I fortune to brief minutes tell,
'Pointing to each his thunder, rain, and wind,
Or say with princes if it shall go well
By oft predict that I in heaven find;
But from thine eyes my knowledge I derive,
And, constant stars, in them I read such art
As truth and beauty shall together thrive
If from thyself to store thou wouldest convert.

Or else of thee this I prognosticate;
Thy end is truth's and beauty's doom and date.

Când știu că tot ce-n juru-ne viiază
este desăvârșit numai o clipă,
că tot ce-n scena vietii se aşază
e-nrâurit de-a stelelor risipă;
când oamenii, puță ca iarba-n lume
îi văd slujiti și stinși de-o stea avară
ce-i micșoreazăză când ajung pe culme,
zvârlindu-i din memorie afară;
văzând în toate-un nestatornic tremur,
vederii mele, umbra ta-mi ajungă
mereu întinerind sub crug de vremuri
ce-ar vrea să schimbe ziua-n noapte lungă...

Cu timpul ce te fură duc răzbui
și tot ce fură eu ti-ntorc 'napoi...

///

When I consider every thing that grows
Holds in perfection but a little moment,
That this huge stage presenteth naught but shows
Whereon the stars in secret influence comment;
When I perceive that men as plants increase,
Cheerèd and checked even by the selfsame sky;
Vaunt in their youthful sap, at height decrease,
And wear their brave state out of memory;
Then the conceit of this inconstant stay
Sets you most rich in youth before my sight,
Where wasteful time debateth with decay
To change your day of youth to sullied night;

And all in war with time for love of you,
As he takes from you, I engraft you new.